

Na de WW duurzaam aan het werk?

Kathleen Geertjes en Tirza König

Na het beëindigen van de werkloosheidsuitkering vindt minder dan de helft van de mensen een baan voor langere tijd. Vooral ouderen, mensen met een laag werk- en denkniveau en niet-westerse allochtonen komen moeilijk aan het werk. Eén op de drie van wie de WW-uitkering is gestopt, stroomt binnen enkele jaren weer opnieuw de WW in.

1. Inleiding

De overheid heeft voortdurend behoefte aan informatie over het gebruik van de Werkloosheidswet (WW). Het aantal

Werkloosheidswet (WW) en de arbeidsmarkt in 2006–2010-I

De WW is een regeling die het verlies aan inkomen bij (gedeeltelijke) werkloosheid tijdelijk dekt. Het recht op een WW-uitkering ontstaat bij een verlies van minimaal vijf werkuren per week. Voor werknemers die minder dan tien uur per week werken, is een verlies van minimaal de helft van de uren een vereiste. Verder moet de werknemer ten minste een half jaar gewerkt hebben en van de 36 weken voor de werkloosheid moet de persoon 26 weken van die periode gewerkt hebben. Afhankelijk van het arbeidsverleden duurt de uitkering minimaal 3 maanden en maximaal 38 maanden.

Het aantal personen met een WW-uitkering is sterk afhankelijk van de conjuncturele ontwikkeling. In de economisch voorspoedige jaren 2006 tot en 2008 nam het aantal banen toe. Meer mensen konden aan het werk en het aantal WW-uitkeringen daalde. Door de economische crisis daarna nam het aantal banen sterk af waardoor het aantal WW-uitkeringen weer sterk toenam.

personen met een WW-uitkering is sterk afhankelijk van de conjunctuur. Zo steeg na een daling in 2005–2008, het aantal uitkeringen weer fors in 2009 (zie kader). Dit artikel volgt personen waarvan de WW-uitkering in 2006 is beëindigd. Weten zij na uitstroom uit de WW-uitkering een baan te vinden en te behouden?

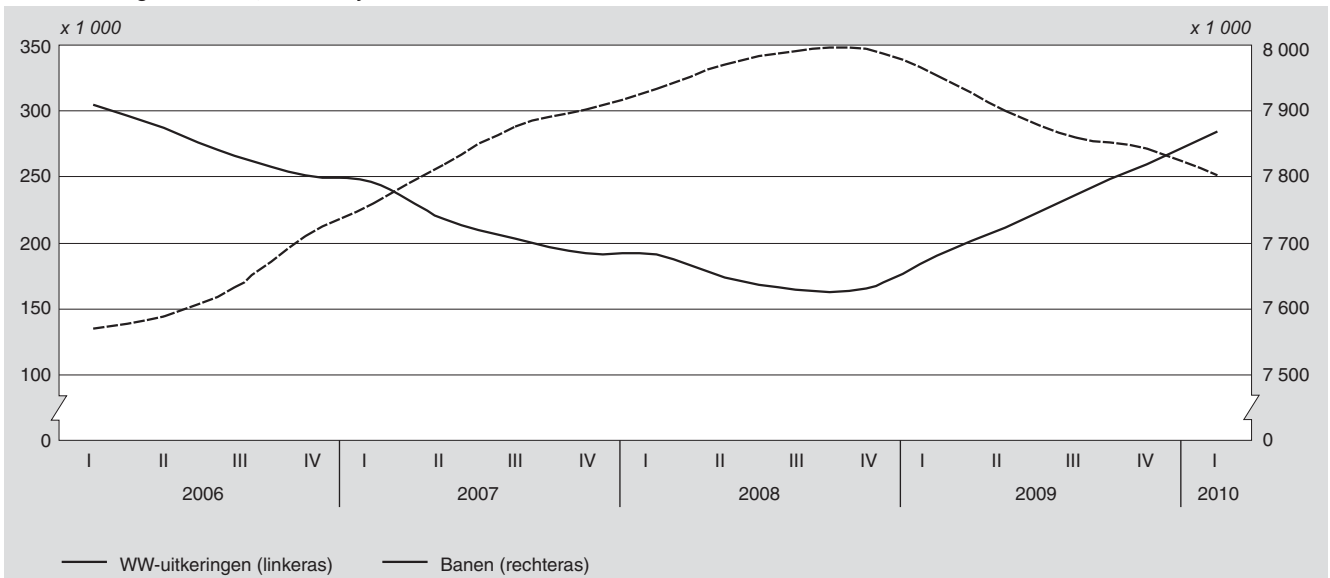
In paragraaf 2 wordt de arbeidsmarktpositie direct na uitstroom uit de WW in 2006 beschreven. Paragraaf 3 belicht de situatie op de arbeidsmarkt voor deze groep in de jaren 2006–2008. Kenmerken van de personen zoals leeftijd, herkomstgroepering en bemiddelbaar werk- en denkniveau zijn in de analyse meegenomen, net zoals informatie over de bedrijfstak waarin men een baan vindt. Voor details over het onderzoek wordt verwezen naar de Technische toelichting.

2. Arbeidsmarktpositie direct na beëindiging WW

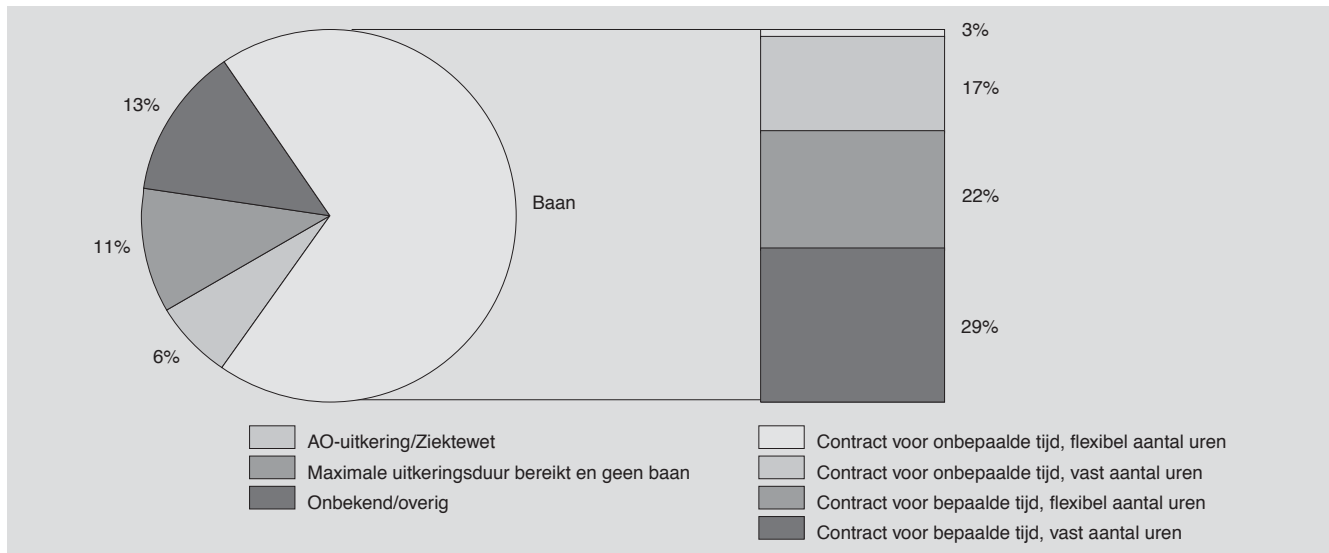
Zeven op de tien werklozen in de WW stromen uit naar een baan

Van de 275 duizend personen die in 2006 uit de WW stroomden¹⁾ had 70 procent binnen twee maanden na het stoppen van de uitkering een baan. Een deel hervatte het werk of ging meer uren werken bij de 'oude' werkgever, anderen vonden een nieuwe baan. Bij circa driekwart van de personen met een baan na de uitkering betrof het een baan met een contract voor bepaalde tijd. Deze banen kennen vaak een flexibel aantal werkuren per week. Relatief veel jongeren tot 30 jaar en niet-westerse allochtonen werken in dergelijke banen, zoals bij uitzendbureaus. Een kwart van de personen die vanuit de WW naar een baan stroomde, vond gelijk een baan voor onbepaalde tijd, dus zonder vastgestelde einddatum.

1. WW-uitkeringen en banen, kwartaalcijfers

2. Arbeidsmarktpositie¹⁾ van personen direct na beëindiging van de WW-uitkering in 2006

¹⁾ De reden van beëindiging van de WW-uitkering, behalve als de persoon binnen twee maanden na uitstroom uit de WW een baan had.

Na maximale uitkeringsduur in de WW, vindt de helft snel een baan

Van één op de vijf personen is de uitkering in 2006 beëindigd, omdat de maximale uitkeringsduur bereikt was. De helft hiervan vond binnen twee maanden een baan. Ruim één op de tien lukte dit niet zo snel. Tot deze groep behoorde relatief vaak niet-westerse allochtonen, mensen met een laag werk- en denkniveau en vrouwen.

Een klein deel van de WW-ers raakt arbeidsongeschikt en krijgt een andere uitkering.

In 2006 is van ruim 5 procent van de uitstromers uit de WW de uitkering beëindigd, omdat ze langdurig ziek waren of door ziekte of een beperking volledig arbeidsongeschikt raakten. Zij verloren hun WW-uitkering en kregen een arbeidsongeschiktheidsuitkering (AO) of een uitkering in het kader van de Ziektewet. Hun WW-uitkering herleeft als ze

Einddatum WW-uitkering intact bij ziekte

‘Een periode van ziekte is voor werklozen met een WW-uitkering en mensen wier baan tijdens ziekte eindigt, straks niet meer van invloed op de einddatum van de WW-uitkering. De ministerraad heeft op voorstel van minister Donner van Sociale Zaken en Werkgelegenheid ingestemd met een daartoe strekkend wetsvoorstel.

Nu kan het in beide situaties voor mensen financieel aantrekkelijk zijn om zich ziek te melden. De einddatum van het recht op een WW-uitkering verschuift namelijk met de periode dat de (aanstaande) werkloze ziek is. Met dit wetsvoorstel wordt dit voorkomen. Het kabinet heeft deze maatregel aangekondigd in de begroting voor 2010.’

Bron: website van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW).

herstellen en arbeidsgeschikt worden. De ministerraad wil deze regeling wijzigen (zie kader).

Door zwangerschap of bevalling gaan personen vanuit de WW-uitkering over naar een uitkering op grond van de Wet arbeid en zorg (WAZO). Andere redenen van beëindiging van WW zijn: het niet voldoen aan de WW-regelgeving, emigratie, pensionering, detentie en overlijden. Een deel van deze personen is dus niet meer of niet direct beschikbaar voor de arbeidsmarkt.

3. Arbeidsmarkt voor WW-ers in de jaren na de uitkering

Minder dan de helft komt duurzaam aan het werk

Een deel van de WW'ers die uitstromen naar werk verliezen opnieuw hun baan en hebben voor korte of lange tijd geen werk. Had 70 procent van wie de WW-uitkering in 2006 stopte, direct daarna een baan, een jaar later is nog maar 50 procent aan het werk en eind 2008 is dat geslonken naar 40 procent. Vooral personen met een laag werk- en denkniveau en niet-westerse allochtonen waren minder duurzaam aan het werk.

De meeste WW-uitstromers blijven niet bij één werkgever werken. Van hen had 70 procent meer dan één baan in de periode 2006–2008, bij 15 procent waren het er zelfs meer dan vier. Het wisselen van banen neemt af, naarmate de werknemer ouder wordt. Dit komt voor een deel ook doordat jonge werklozen vaker aan de slag gaan in een baan voor bepaalde tijd. WW'ers die naar een baan in de zakelijke dienstverlening of de horeca uitstroonden, wisselden het vaakst van baan.

Van de degenen die hun WW-uitkering verloren door het bereiken van de maximale uitkeringsduur en die geen baan vonden direct na afloop van de uitkeringsperiode, werkte ruim 40 procent later wel.

Een derde krijgt opnieuw een WW-uitkering

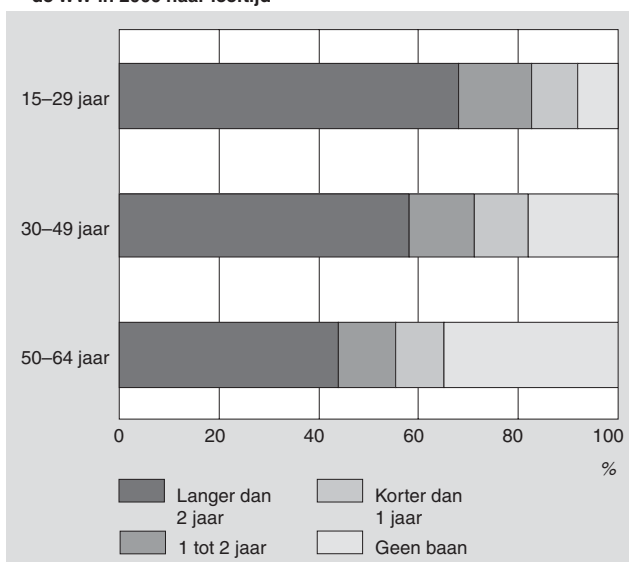
Een derde van de WW-uitstromers kreeg binnen enkele jaren opnieuw een WW-uitkering. Het ging om 88 duizend personen die in 2006 de uitkering beëindigden en in de periode 2006–2008 de WW weer instroomden. Ruim de helft van deze herinstromers ontving de nieuwe uitkering voor de duur van minder dan 6 maanden. Een vijfde maakte er langer dan een jaar gebruik van. Vooral personen van 45 tot 60 jaar en werknemers in de landbouw, bouwnijverheid, cultuur en zakelijke dienstverlening stroomden vaker opnieuw in. Van de herinstromers startten 23 duizend in 2006–2008 zelfs twee keer of vaker een WW-uitkering.

Ouderen komen moeilijk aan het werk

Ouderen van 50 tot 65 jaar met een WW-uitkering vinden moeilijker een baan dan jongere werklozen. Van de ruim 51 duizend ouderen had meer dan 40 procent geen baan binnen twee maanden na uitstroom uit de WW in 2006. Een derde van de oudere WW'ers was echter ook niet beschikbaar voor de arbeidsmarkt, omdat ze ziek of arbeidsongeschikt was. Eind 2008 had 35 procent van alle oudere uitstromers uit de WW nog geen enkele maand gewerkt. Ter vergelijking: van de personen tot 50 jaar had ruim een kwart geen baan direct na uitstroom uit de WW en had 15 procent geen enkele maand gewerkt in de periode erna tot eind 2008.

Voor werklozen vanaf 60 jaar met een eerste WW-dag na 30 september 2006 heeft het kabinet een Inkomensvoorziening oudere werklozen (IOW) ingesteld. Deze tijdelijke regeling is per 1 december 2009 ingegaan.

3. Werkzame maanden in een baan in 2006–2008 na beëindiging van de WW in 2006 naar leeftijd

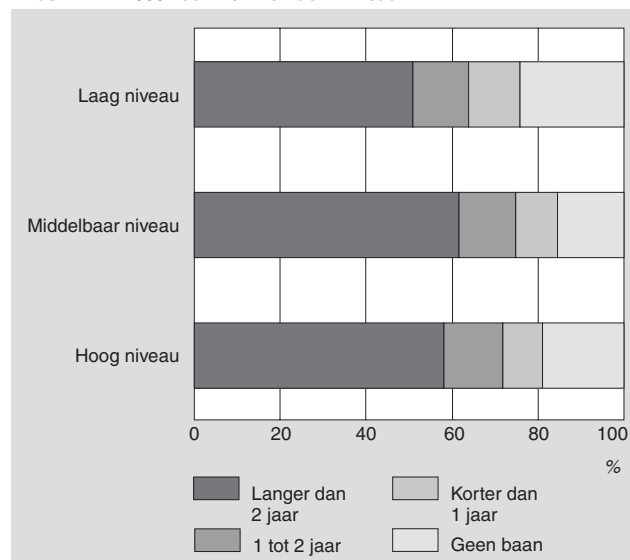

Werklozen met een laag werk- en denkniveau vinden minder vaak een baan

Evenals ouderen slagen ook personen met een laag bemiddelbaar werk- en denkniveau die uit de WW stromen, er dikwijls niet in om een baan te vinden. Ook zijn ze vaker

ziek of arbeidsongeschikt. Van de ruim 85 duizend WW-uitstromers met een laag werk- en denkniveau had ruim 35 procent geen baan direct na beëindiging van de WW en had een kwart eind 2008 nog geen enkele maand gewerkt. Mensen met een middelbaar werk- en denkniveau gaan het snelste aan de slag en zijn ook het meest duurzaam aan het werk. Driekwart van hen had direct na het stoppen van de uitkering een baan bemachtigd, terwijl 85 procent in 2006–2008 ten minste één maand gewerkt had.

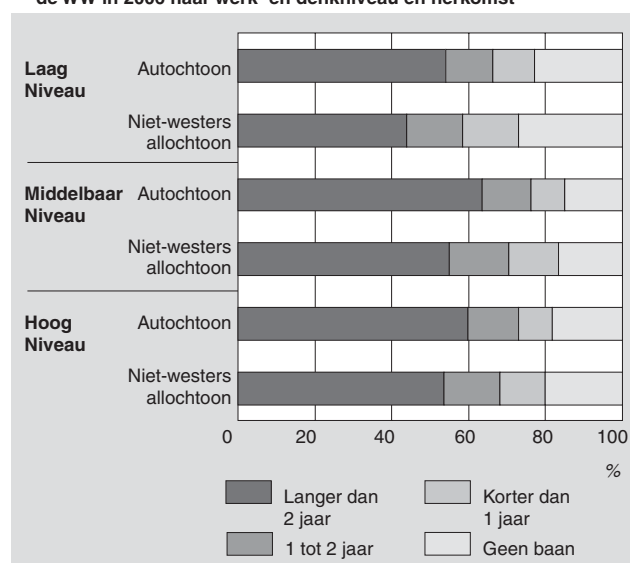
4. Werkzame maanden in een baan in 2006–2008 na beëindiging van de WW in 2006 naar werk- en denkniveau

Vooral laagopgeleide niet-westerse allochtonen vinden moeilijk een baan

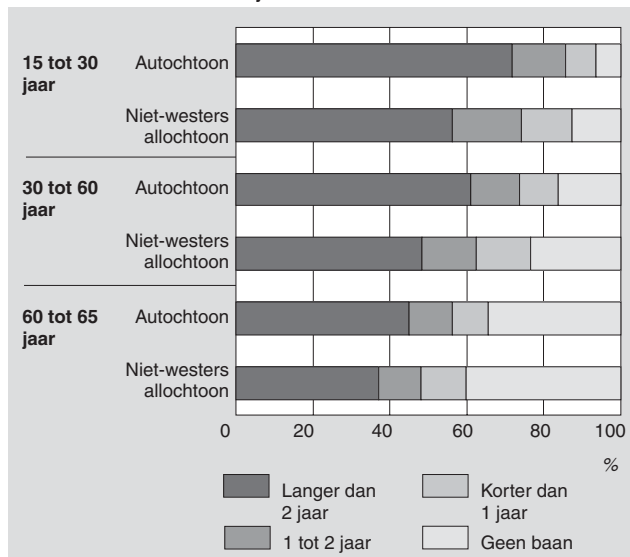
Verder hebben ook niet-westerse allochtonen relatief vaak geen baan na uitstroom uit de WW. De niet-westerse allochtonen die na het beëindigen van de WW-uitkering in 2006 wel aan het werk kwamen, wisselden in vergelijking met autochtonen, vaker van baan en stroomden minder dikwijls

5. Werkzame maanden in een baan in 2006–2008 na beëindiging van de WW in 2006 naar werk- en denkniveau en herkomst

duurzaam uit naar werk. Dit gold vooral voor niet-westerse allochtonen met een laag werk- en denkniveau. Het verschil deed zich in alle leeftijdsgroepen voor. Tussen niet-westerse allochtonen en autochtonen met een middelbaar of hoger werk- en denkniveau was er weliswaar ook een verschil in arbeidsparticipatie, echter dit was kleiner dan bij degenen met een laag niveau.

6. Werkzame maanden in een baan in 2006–2008 na beëindiging van de WW in 2006 naar leeftijd en herkomst

Technische toelichting

Tabellen over dynamiek in de WW

De gegevens in dit artikel zijn voor het merendeel afkomstig uit twee publicaties met tabellen over de dynamiek in de WW die het Centrum voor Beleidsstatistiek voor het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft samengesteld. Het betreft de publicaties 'Uit de WW naar een vaste baan?' en 'Instromers in de WW in 2007 en hun arbeidsverleden'. In beide publicaties staat ook een uitgebreide technische toelichting. Deze publicaties zijn te vinden op www.cbs.nl.

Onderzoekspopulatie

De populatie bestaat uit personen van 15 tot 65 jaar met een WW-uitkeringsperiode die eindigde in 2006. Als een persoon meerdere WW-uitkeringsperiodes beëindigde in 2006 is de eerste beëindiging gekozen.

Begrippen

AO-uitkering

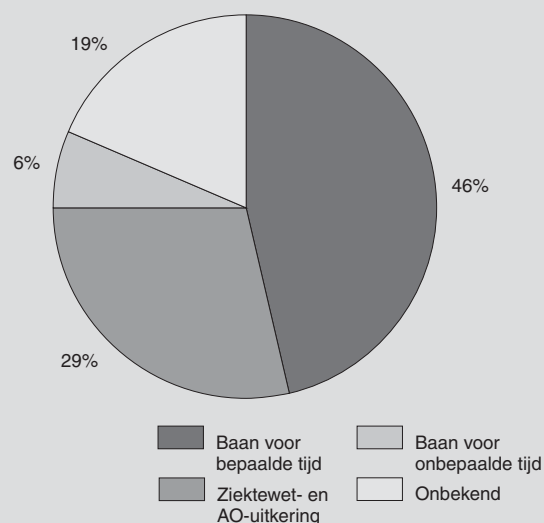
Een uitkering die wordt verstrekt op grond van de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering (WAO), de Wet werk en

Arbeidsverleden van personen met WW

Naast informatie over de arbeidskansen van personen die uitstromen uit een WW-uitkering, is het ook van belang om te kijken wie er in de WW belanden en hoe hun arbeidsverleden eruit ziet. Om die reden is er onderzoek gedaan naar de arbeidsmarktpositie in de zes jaar voordat iemand in de WW terecht kwam.

In 2007 startten bijna 200 duizend personen één of meerdere keren een WW-uitkering. Zij kwamen veelal door baan(uren)verlies in de WW terecht. Een klein deel stroomde vanuit de Ziektewet- of AO-uitkering in de WW. Bij één op de vijf instromers was sprake van een herleefde WW-uitkering.

7. Arbeidsmarktpositie van personen direct voor het begin van de WW-uitkering in 2007

Van de personen met een nieuwe WW-uitkering in 2007, had ruim 15 procent de gehele periode van 2001 tot aanvang van de WW gewerkt. Zeven op de tien personen werkte meer dan twee jaar; één op de tien minder dan twee jaar. De helft van de personen die in 2007 de WW instroomde, had eerder een WW-uitkering in 2001–2007.

inkomen naar arbeidsvermogen (WIA), de Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen (WAZ) of de Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering jonggehandicapten (Wajong).

Baan

Een arbeidsovereenkomst tussen een persoon en een economische eenheid waarin is vastgelegd dat arbeid zal worden verricht waartegen een (financiële) beloning staat. Baanwisselingen binnen een bedrijf worden niet waargenomen.

Bemiddelbaar werk- en denkniveau

Het niveau waarop de persoon volgens UWV WERKbedrijf bemiddelbaar is op de arbeidsmarkt. Dit niveau wordt bepaald als de persoon zich inschrijft als werkzoekende.

Bereiken maximale uitkeringsduur

Personen bouwen tijdens hun periode als werknemer WW-rechten op, een maand voor ieder volledig kalenderjaar dat er gewerkt is. Als ze hun baan of baanuren verliezen en recht krijgen op een WW-uitkering, wordt de lengte van de WW-uitkering bepaald op grond van de opgebouwde WW-rechten.

Baan direct na uitstroom

In verband met administratieve vertragingen is in de periode van één maand voor uitstroom uit de WW tot en met twee maanden na uitstroom, naar de baan van een persoon gezocht. Als een persoon in deze periode meerdere banen heeft, is de baan met het hoogste loon gekozen. De baan kan een nieuwe baan zijn of een baan die de persoon al had naast de WW-uitkering waarbij al dan niet het aantal arbeidsuren is verhoogd.

Duurzaam aan het werk

De persoon is duurzaam aan het werk, als de persoon na uitstroom uit de WW in 2006 in de periode 2006 tot en met 2008 ten minste 24 maanden werkzaam is in een baan. Dit kan een aaneengesloten of een onderbroken periode van werk zijn.

Herleefde WW-uitkering

Een uitkering herleeft als de persoon binnen 36 maanden na beëindiging van de WW-uitkering opnieuw instroomt in de WW, waarbij er in deze tussenliggende periode minder dan 26 weken gewerkt is. Er is dan nog geen nieuw recht opgebouwd. De uitkering wordt dan voor de resterende duur van de eerdere WW-uitkering voortgezet.

IOW

De 'Inkomensvoorziening oudere werklozen' is een uitkering die moet waarborgen dat ouderen na afloop van hun WW een minimuminkomen ontvangen. De regeling geldt voor personen van 60 jaar of ouder met een eerste WW-dag tussen 30 september 2006 en 1 juli 2011 en langer dan 3 maanden recht op WW.

WAZO

Allerlei wettelijke verlofvormen zijn in de Wet arbeid en zorg gebundeld, zoals het zwangerschaps- en bevallingsverlof, kraamverlof, adoptieverlof, pleegzorgverlof, ouderschapsverlof en verlof bij loopbaanonderbreking.

Ziektewet

Wet die werknemers verzekert tegen financiële gevolgen van ongeschiktheid tot werken wegens ziekte. De wet is van toepassing als er wettelijk geen loondoorbetaling hoeft plaats te vinden. Personen met WW die vóór 1 mei 2007 ziek zijn geworden, hebben vanaf de eerste ziektedag een uitkering Ziektewet. Ze behouden hun recht op WW. Na drie maanden ziekte verschuift de einddatum van de WW-uitkering. De WW-periode wordt dan verlengd met de tijd dat de persoon langer dan drie maanden ziek is.

Literatuur

Ministerie van SZW (2010). Einddatum WW-uitkering intact bij ziekte. Geraadpleegd 7 juni 2010.

Noot in de tekst

- ¹⁾ Als een persoon meerdere WW-uitkeringsperiodes beëindigde in 2006 is alleen de eerste beëindiging in de analyse meegenomen.